

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15CoP/26/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6414205981
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jaroslav Mikulaj
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6414205981.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, vo veci starostlivosti o maloletú G. N., nar. XX. XX. XXXX, zast. kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica, pracovisko Žiar nad Hronom, dieťa rodičov W. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. pod H. č. XXX a M. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX R. č. XXX, o schválenie právneho úkonu za maloleté dieťa, na odvolanie matky maloletej proti rozsudku Okresného súdu v Žiari nad Hronom č. k. 12P/41/2014-15, zo dňa 10. novembra 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd neschválil právny úkon, ktorý v mene maloletej G. N. nar. XX.XX.XXXX urobila jej zákonná zástupkyňa (matka) a to odmietnutie predĺženého dedičstva po poručiteľovi G. N., zomr. dňa XX.XX.XXXX v dedičskom konaní vedenom na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 7D/74/2013 JUDr. Štefanom Kuteničom, notárom so sídlom v Žiari nad Hronom.

Rozhodnutie súd odôvodnil tým, že v dedičskom konaní vstupuje matka maloletej ako účastník konania, je dcérou poručiteľa. Matka maloletej odmietla dedičstvo vo svojom mene (sama za seba). Následne, ďalším právnym úkonom, odmietla dedičstvo v mene maloletej G., ako jej zákonná zástupkyňa, čo však je v rozpore s právnymi predpismi, a to ustanovením § 31 ods. 2 Zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine, podľa ktorého nemôže žiadny z rodičov zastupovať svoje maloleté dieťa pri právnych úkonoch, pri ktorých by mohlo dôjsť k rozporu medzi záujmami medzi rodičmi a maloletým dieťaťom.

Proti tomuto rozsudku podala matka maloletej v zákonnej lehote odvolanie. Navrhla rozsudok okresného súdu zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Zastáva názor, že súd nesprávne právne posúdil vec. Odôvodňovala to tým, že keď odmietla dedičstvo sama za seba, pričom právne následky platného odmietnutia dedičstva majú účinky ex tunc, t.j. nastávajú spätne ku dňu smrti poručiteľa, vznikol právny stav, ako keby tu dedič, ktorý dedičstvo odmietol, nebol resp. prestal byť považovaný za dediča a účastníka dedičského konania. Na jeho mieste dedia ostatní dedičia zo zákona. Potom pominuli aj dôvody možnej kolízie záujmov medzi ním a maloletou dcérou a mohol následne pôsobiť v konaní ako zákonný zástupca maloletej dedičky a v jej mene následným vyhlásením odmietnuť dedičstvo. Iná by bola situácia, ak by zákonný zástupca vyhlásil, že odmieta dedičstvo s tým, aby sa dôsledky tohto odmietnutia vzťahovali aj na jeho maloletú dcéru. To by nemohlo byť považované za platné odmietnutie v mene maloletej dcéry, pretože vyhlásenie o odmietnutí dedičstva sa vždy musí vzťahovať na osobu konkrétneho dediča.

Kolíznym opatrovník navrhol rozsudok okresného súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, stotožňuje sa s dôvodmi odvolania matky dieťaťa. Navyiac uviedol, že v zmysle právoplatného rozhodnutia súdu o

úprave práv a povinností rodičov k maloletej zo dňa 21.09.2012 (právoplatným 26.10.2010) súd určil, že správu majetku maloletej G. bude vykonávať jej matka.

Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal vec podľa § 212 ods. 1, 2 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a podľa § 221 ods. 1 písm. h) O. s. p. rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (ods. 2).

Podľa § 221 ods. 1 písm. h) O. s. p. súd rozhodnutie zruší, ak súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Dedičský nárok vzniká na základe dedenia zo zákona, ďalej zo závetu, alebo aj z oboch týchto právnych dôvodov.

Dedičské právo je určené na to, by posilňovalo rodinné, príbuzenské a osobné vzťahy, preto v tomto zmysle zákon vymedzuje aj okruh zákonných dedičov, ktorých povoláva dedič. Občiansky zákonník rozlišuje štyri skupiny dedičov zo zákona.

V zmysle zákona k dedeniu sú povolané aj všetky deti poručiťľa, pričom zákon striktnne vymedzuje, koho treba považovať za deti poručiťľa. Deťom sú postavené na roveň i osvojení poručiťľa, nie je rozhodujúce, či ide o osvojenie zrušiteľné alebo nezrušiteľné.

Je predovšetkým úlohou notára, ako súdneho komisára, v konaní o dedičstve v rámci predbežného vyšetrenia zisťovať osoby zákonných dedičov, vrátane preverenia ich osobnej identity a príbuzenského vzťahu k poručiťľovi a to vyžiadanim si takých osobných dokladov, ktoré by takýto vzťah k poručiťľovi mohli jednoznačne preukázať (napr. rodný list a pod.) Hodnoverné preukázanie príbuzenského vzťahu je jedným zo základných predpokladov správneho výsledku dedičského konania, najmä pri dedení zo zákona.

Preskúmaním veci odvolací súd dospel k záveru, že okresný súd nedostatočne zistil skutkový stav, a tak, ako súdny komisár v dedičskom konaní, aj okresný súd v prebiehajúcom konaní o schválenie právneho úkonu odmietnutia dedičstva, ktorý v mene maloletej urobila jej zákonná zástupkyňa, opomenul vykonať základné zistenia a dokazovanie ohľadom osobnej identity účastníkov konania, ktoré boli právne významné pre správne posúdenie a rozhodnutie vo veci, a pre začatie samotného konania.

O tomto svedčí aj podanie doručené súdu dňa 16.04.2015 notárom JUDr. Štefanom Kuteničom, konajúcim vo veci dedičstva sp.zn. 7D 74/2013, Dnot 311/2013 po poručiťľovi G. N., rod. N., zomr. X.XX.XXXX, v ktorom súdu oznámil, že W. N., nar. XX.XX.XXXX nie je dcérou poručiťľa, potom ani maloletá G. N., rod. N., nar. X.X.XXXX, nie je vnučkou poručiťľa. K podaniu je pripojený rodný list W. N., nar. XX.XX.XXXX a rozsudok Okresného súdu v Žiari nad Hronom č. k. 8P 172/85-18 zo dňa 25.11.1985 (právoplatný dňa 21.03.1986) o zmene priezviska maloletej W. D., nar. XX.XX.XXXX na priezvisko N..

Preto odvolací súd rozhodnutie okresného súdu zrušil ako predčasne vydané.

V ďalšom konaní bude úlohou okresného súdu v prvom rade náležite došetriť otázku príbuzenského vzťahu W. N., nar. XX.XX.XXXX k poručiťľovi (či nejde napr. o dieťa poručiťľom osvojené a pod.). Podľa výsledku zistených skutočností zvolí súd ďalší postup.

Iba v prípade, ak sa riadne preukáže, že W. N., nar. XX.XX.XXXX, je dcérou poručiťľa, je (bola predtým, než dedičstvo sama za seba odmietla) právne spôsobilou dedičkou po poručiťľovi, bude súd v začatom konaní schvaľovania predmetného právneho úkonu odmietnutia dedičstva v mene jej maloletej dcéry

(vnučky poručiťa) pokračovať tak, že podaný podnet (návrh) vecne prejedná a o ňom rozhodne. V takomto prípade sa odvolací súd stotožňuje s odvolacími dôvodmi uvádzanými matkou maloletej v odvolaní, že z titulu zákonnej zástupkyne maloletej bola oprávnená odmietnuť dedičstvo v mene maloletej. Pretože ku kolízii, či rozporu medzi záujmami medzi matkou maloletej G. a jej maloletou dcérou G., na ktorom názore založil svoje rozhodnutie prvostupňový súd, pri tomto právnom úkone nedošlo. Nie je tu namieste aplikácia ust. § 31 ods. 2 Zákona o rodine.

Z pripojeného spisu Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. z. 7D/74/2013 o dedičskom konaní po poručiťovi G. N. zomr. dňa X.XX.XXXX, zo zápisnice spísanej dňa 28.04.2014 notárom JUDr. Štefanom Kuteničom, ako súdnym komisárom v danej dedičskej veci je zrejmé, že zákonná dedička po uvedenom poručiťovi - dcéra W. N., rod. S. nar. XX.XX.XXXX, dedičstvo odmietla t.j. sama za seba, ale neodmietla dedičstvo s právnymi účinkami aj pre jej potomkov.

Z platnej právnej úpravy vyplýva, že ak poručiťovo dieťa odmietne dedičstvo, dedia namiesto neho jeho deti, t.j. vnuci poručiťa. Ak osoba povolaná dediť po náležitom poučení dedičstvo platne odmietne, vylučuje sa z dedenia po poručiťovi, a to s účinnosťou od dňa poručiťovej smrti, nemôže sa teda ako dedič zúčastňovať konania o dedičstve.

Dedičstvo môže odmietnuť iba ten, kto má úplnú spôsobilosť na právne úkony. Ak ju nemá, musí byť zastúpený svojím zákonným zástupcom (otcom, matkou), prípadne opatrovníkom.

V zápisnici spísanej dňa 28.04.2014 je ďalej uvedené osobitné vyhlásenie W. N., ako zákonnej zástupkyne maloletej G., že v mene maloletej dedičky dedičstvo odmieta. Nakoľko W. N. v momente tohto vyhlásenia urobeného v mene jej maloletej dcéry už nebola účastníčkou dedičského konania, jej úkon odmietnutia dedičstva, ktorý urobila v mene maloletej ako jej zákonná zástupkyňa, nie je v rozpore s ust. § 31 ods. 2 Zákona o rodine. Teda z dôvodu, že v tomto prípade matka maloletú zastupovať pri takomto úkone nemohla pre kolíziu jej záujmov so záujmami dieťaťa.

Odmietnutie dedičstva je nakladanie s majetkovým subjektívnym dedičským právom, čo nie je bežnou vecou. Preto sa na tento právny úkon zákonného zástupcu urobený za zastúpeného dediča vyžaduje schválenie súdu podľa § 28 Občianskeho zákonníka (opatrovníckeho súdu).

Preto, ako je vyššie uvedené, ak sa preukáže, že W. N. je dcérou poručiťa (biologickou, či nebiologickou), potom je jej dcéra G. N. vnučka poručiťa, a v ďalšom konaní bude úlohou okresného súdu posúdiť právny úkon odmietnutia dedičstva zákonnou zástupkyňou maloletej po poručiťovi z vecnej stránky, z hľadiska záujmu maloletej, či v danom prípade ide o právny úkon na prospech maloletej. K tomuto odvolací súd dodáva. S otázkou existencie majetku ako hmotnej podstaty dedenia úzko súvisí ocenenie vecí zanechaných poručiťom. V rámci konania o dedičstve sa pozornosť notára - súdneho komisára sústreďuje k tomu, z akých druhov majetku sa dedičstvo skladá, aká je jeho všeobecná hodnota (stanoví sa podľa všeobecne platných predpisov o oceňovaní). Zisťujú sa nielen položky aktív, ale aj pasív (náklady spojené s pohrebom, stav poručiťových dlhov a záväzkov). Samotná skutočnosť, ak v dedičskom konaní zistené pasíva prevyšujú aktíva, teda ak matematický výsledok svedčí o tom, že dedičstvo je predĺžené (ako v tomto prípade), ešte nemusí automaticky znamenať, že prijatie takéhoto dedičstva dedičom z hľadiska majetkovej hodnoty i z hľadiska záujmov musí byť za každých okolností pre dediča nevýhodné, iba zaťažujúce. Dôsledne a náležite treba v tejto súvislosti skúmať nielen stav majetku v čase smrti poručiťa, ale vzhľadom na druh dedeného majetku aj úžitky a prípadné výnosy, plynúce z takéhoto majetku do budúcnosti. Prihliadať treba aj na to, akú bude mať dedič možnosť užívať veci získané dedičstvom a aké budú náklady spojené s ich udržiavaním, či ide o výlučné vlastníctvo alebo spoluvlastníctvo a pod. Zhromaždenie takýchto podkladov je niekedy náročné, avšak je potrebné pre správne posúdenie otázky neodmietnutia alebo odmietnutia dedičstva z hľadiska, ktorá z alternatív je alebo nie je na prospech dediča. V prípade, ak ide o dediča, ktorým je maloleté dieťa, kedy súčasná právna úprava vychádza zo zásady primeranosti právneho úkonu rozumovej a vôľovej vyspelosti zodpovedajúcej veku maloletého ako objektívneho kritéria, musí vyššie uvedené skutočnosti

vždy ustrážiť opatrovnícky súd, ktorý koná vo veci schválenia právneho úkonu odmietnutia dedičstva, ktorý úkon v mene maloletého urobil jeho zákonný zástupca (rodič).

Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.